

ŽENA
V PRŮBĚHU RODIČOVSTVÍ A
JEJÍ POSTAVENÍ VE
SPOLEČNOSTI

MARIE OUJEZDSKÁ
NÁRODNÍ CENTRUM PRO RODINU

POKUD SE DISKUTUJE O MOŽNOSTECH NERODIČOVSKÉ PÉČE

jde o nejlepší zájem dítěte nebo jde ještě o něco jiného?

- **Jde o rychlejší návrat na trh práce**
- **Jde o zkrácení rodičovské dovolené**
- **Jde o to, nebýt „jen doma“, ale vrátit se „do práce“**

PROČ JE TAK ŽÁDOUCÍ MINIMALIZACE RODIČOVSTVÍ

- Snížit riziko ztráty zaměstnatelnosti
- Snížit riziko nebezpečí chudoby, v neposlední řadě s ohledem na rodiče samoživitele
- Dopomoci ženě k seberealizaci na trhu práce

Je toto řešení? Lépe řečeno: je toto rodinná politika?

V ČEM SPATŘUJI PROBLÉM

Pokud se v rodinné politice bojíme nebo zapomínáme říci, že rodinná výchovně vzdělávací péče je nezastupitelná a péčí lze přispívat k osobnímu růstu.

Protože:

- zaměstnatelnost je tématem politiky zaměstnanosti
- chudoba je tématem sociální politiky

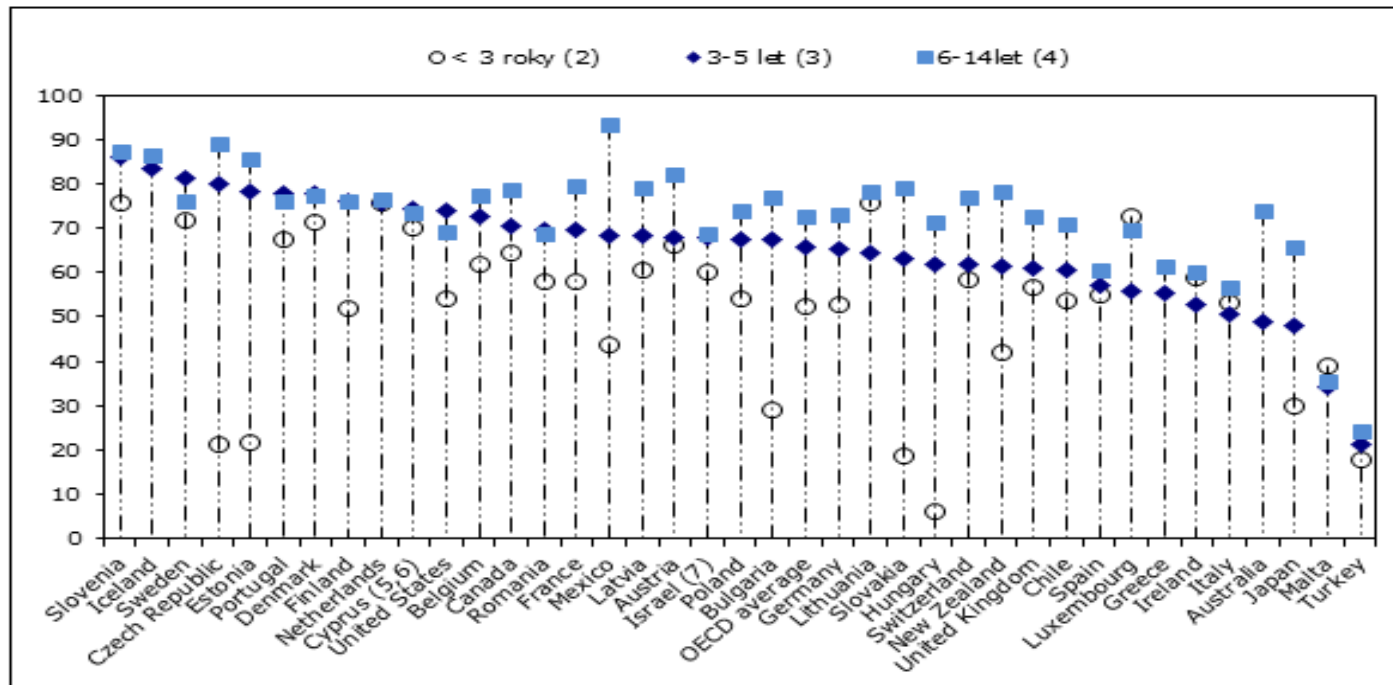

VEDLE TOHO SE ČASTO O ZAMĚSTNANOSTI A OHROŽENÍ CHUDOBOU HOVOŘÍ NEPŘESNĚ:

Potřeba zvyšovat zaměstnanost:

ČR má sice jednu z nejnižších zaměstnaností žen-matek dětí 0-2 roky, ale jednu z nejvyšších u matek dětí 3-5 let a druhou nejvyšší matek 6-14 letých

Graf č. 4.18 Míra zaměstnanosti matek dle věku dítěte v zemích OECD, 2011

Zdroj: <http://www.oecd.org/els/family/oecdfamilydatabase.htm>

PŘESTO SE DOČTEME

- Např. ve studii D. Münicha a K. Kalíškové ČEŠKY: NEVYUŽITÝ POTENCIÁL ZEMĚ (17. KVĚTNA 2012) je uvedeno, že „propad“ zaměstnanosti žen-matek nejmenších dětí způsobuje deficit státního rozpočtu ve 1.6 mld. Kč na dani z příjmu a 3.6 mld. Kč na pojistném na sociálním a zdravotní pojištění.
- Tato tvrzení jsou v úvahách MPSV často brána v potaz a na veřejnosti ženy často deklarují potřebu návratu na trh práce proto, že „zaměstnání je v moderních společnostech významným zdrojem smyslu, identity i činitelem, podle něhož se odvíjí náš čas a jeho struktura“ (Hamplová 2015).
- Přesto dokazuje Hamplová, že nelze podle empirických výzkumů dokázat, zda „kombinace mateřství a placeného zaměstnání představuje dvojité břemeno nebo požehnání“.

SKUTEČNÝ ZÁJEM MATEK DĚTÍ DO 3 LET PODLE PROJEKTU NOVÉ FORMY DENNÍ PÉČE O DĚTI V ČESKÉ REPUBLICE (2013):

- do 1 roku věku - zcela se věnovat péči o děti
- od 1-2 let věku - podíl žen, které by chtěly celodenně pečovat o své dítě, mírně snížil a naopak mírně vzrostl podíl matek, které by uvítaly příležitostnou práci, tj. v rozsahu několika hodin měsíčně, zejména u matek VŠ - mezi kterými by v tomto věku dítěte chtěla příležitostně pracovat téměř každá pátá, nutno však podotknout, že i v této vzdělanostní kategorii převažovala preference zůstat s dítětem doma a vůbec nepracovat.
- od 2 až 3 let věku: polovina dotázaných by ráda zůstala s dítětem doma, každá čtvrtá by chtěla pracovat v rozsahu několika hodin měsíčně, téměř každá pátá by však chtěla pracovat pravidelně na částečný úvazek, zejména ženy s VŠ, naopak ženy bez maturity by chtěly významně častěji pokračovat v celodenní péči o své děti.
- od 3-4 let dítěte: celodenní péči by preferovala pouze necelá pětina žen, většina matek by se tedy již ráda vrátila na trh práce, ve většině případů by byl však ideální částečný úvazek nebo příležitostná práce.

SKUTEČNÝM PROBLÉMEM NÍZKÉ EKONOMICKÉ AKTIVITY MATEK NEJMENŠÍCH DĚTÍ

- není dlouhá rodičovská dovolená, ale nedostatečná nabídka zkrácených úvazků a
- nedostatečná podpora těchto úvazků ze strany státu

JAK VYPADÁ EKONOMICKÉ POSTAVENÍ RODINY V POROVNÁNÍ S BEZDĚTNÝMI?

Tabulka č. 3.1 **Nominální čisté peněžní příjmy vybraných typů domácností v roce 2000 a 2015, měsíční průměr (Kč) a index (%)**

		typ domácnosti			
		zaměstnanci bez dětí	zaměstnanci s dětmi	OSVČ	důchodci
příjem na osobu (Kč)	2000	10 259	6 185	7 148	6 264
	2015	19 715	11 481	12 086	12 207
<i>index 2015/2000 (%)</i>		<i>192,2</i>	<i>185,6</i>	<i>169,1</i>	<i>194,9</i>
příjem na domácnost (Kč)	2000	17 851	22 080	22 445	9 271
	2015	31 544	39 954	33 478	18 066
<i>index 2015/2000 (%)</i>		<i>176,7</i>	<i>180,9</i>	<i>149,2</i>	<i>194,9</i>

Zdroj: MPSV, 2016b, vlastní výpočty

JAK VYPADÁ EKONOMICKÉ POSTAVENÍ RODINY PODLE VĚKU DĚTÍ?

- Riziko chudoby je vyšší u dětí (oproti ostatním věkovým kategoriím), především u dětí školního věku - ve věku 12-18 let 14,5 % (2013, Sirovátka a kol., 2015), ve věku 15-19 let více než 15 % (2014; Večerník, Myslíková, 2015). Naproti tomu poměrně malou šanci čelit příjmové chudobě vykazují osoby žijící v domácnostech s dětmi ve věku 0-2 roky.
- I přes dočasné snížení rizika chudoby v roce 2013 jsou **výrazně vyššímu ohrožení (stále) vystaveny rodiny samoživitelů s dětmi a rodiny se třemi a více dětmi**. V roce 2015 byla míra příjmové chudoby těchto rodin 34 %, resp. 25 % (ČSÚ, 2016g).

ÚKOLEM RODINNÉ POLITIKY JE PODPORA OCENĚNÍ PRÁCE PŘI VÝCHOVĚ A PÉČI

Současný stav:

- Společenský status zakládá pouze účast na trhu práce – tedy odvedené výkony
- Stát nedeklaruje svůj zájem na celodenní individuální péči u dětí do tří let věku

Důsledek:

- Nebezpečí ztráty zdravého sebevědomí pečujících - matek

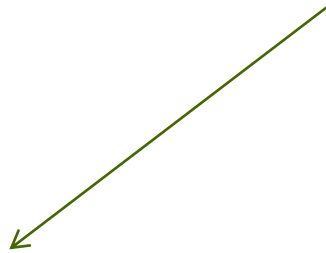

ŽENA, PO TÉ, CO SE STALA MATKOU, JE NADÁLE HODNOCENA POUZE JAKO PROFESIONÁLKA

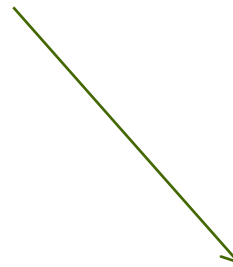

OBJEKTIVNĚ JE I NEPLACENÁ PÉČE PRACÍ, KTERÁ

vytváří novou hodnotu:

pro společnost,

pro osobní růst

NOVĚ VYTVOŘENÁ HODNOTA PÉČÍ

činnost	minuty	Kč/minutu	nově vytvořená hodnota v Kč

Péčí v rodině vytváříme novou hodnotu. Vedle finančního ocenění je potřebné vzít v úvahu i přenos hodnotových vzorců.

NOVĚ VYTVOŘENÁ HODNOTA NEPLACENÉ PRÁCE

dosahuje 55% roční výše HDP
Spolkové republiky Německo

19.9.2017

Žena v průběhu rodičovství a její postavení
ve společnosti

KONCEPT RODINNÉ KOMPETENCE – POUŽITELNÝ I PRO KOMUNIKACI SE ZAMĚSTNAVATELI

Ukazuje, že úspěšný návrat na trh práce nezávisí ani tak na délce intenzivní péče o děti či jiné závislé členy rodiny, ale na schopnosti vnímat péči jako prostředek k rozvoji vlastní osobnosti a na ochotě o tento rozvoj osobnosti pečovat dříve či později i v profesní oblasti.

RODINNÉ KOMPETENCE

psychosociální dovednosti získané cestou informálního učení:

- Komunikační dovednosti
- Organizační dovednosti
- Umění rozhodovat (se)
- Flexibilita
- Komplexní řešení problémů
- Schopnost řešit konflikty
- Iniciativnost
- Schopnost učit se
- Pedagogické dovednosti
- Odolnost vůči stresu

SPOLEČENSKÉ UZNÁNÍ TĚCHTO DOVEDNOSTÍ

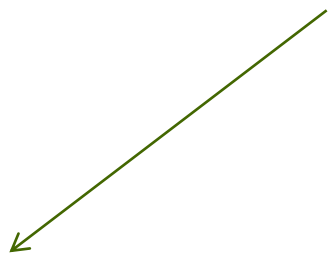
Vede k:

- zvýšení sebevědomí
- sebevědomí a sebedůvěra jsou předpokladem motivovanosti
- motivovanost umožňuje svobodnou volbu další životní cesty a využití získaných znalostí a dovedností nejen v profesním životě

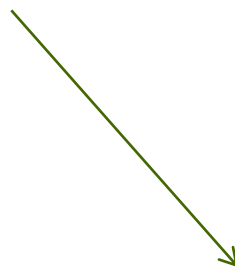

OBJEKTIVNĚ JE I NEPLACENÁ PÉČE PRACÍ, KTERÁ

vytváří novou hodnotu:

pro společnost:
57000Kč/měsíc

pro osobní růst:
rodinné kompetence

DŮLEŽITÝ DOVĚTEK: OCENĚNÍ NEPLACENÉ PRÁCE

- neospravedlňuje snahu o návrat žen „do kuchyně“,

ale

- může zvýšit zájem mužů o péči,
- může přispět k rozvoji dobrovolnictví, v neposlední řadě seniorů,
- odpovídá potřebě mladé generace po osobním rozvoji nejen v profesi, ale i v dalších zájmových činnostech.

DĚKUJI VÁM ZA POZORNOST

Kontakt:

Marie Oujezdská

oujezdska@rodiny.cz

www.rodiny.cz

19.9.2017

Žena v průběhu rodičovství a její postavení
ve společnosti

